

Lente in het Bunderbos

Tovertuin aan de Maas

DOOR FRANK FLIPPO

TUSSEN BEEK EN BUNDE LIGT HET STEILSTE EN BEKENRIJKSTE BOS VAN NEDERLAND. ZOALS MAAS, ZEEBODEMS EN LANDBOUWERS DIKKE LAGEN LEEM, KRIJT EN SEDIMENT ACHTERLIETEN, ZO LIETEN DE BEWONERS VAN HET BUNDERBOS EEN STORTVLOED AAN SAGEN, LEGENDEN EN GEDICHTEN NA IN DIT LETTERLIJK BLOEMRIJKE STUK ZUID-LIMBURG. HOLLE WEGEN, HOOGSTAMBOOMGAARDEN, DASSENBURCHTEN EN WEIDSE VERGEZICHTEN OP MAAS EN KEMPEN: EEN TOCHT IN EEN VOORJAARSBOS ZOALS ONZE LIEVE HEER HET BEDOELD HEEFT.

De Limburgse schrijver Felix Rutten noemde dit een 'tovertuin', niet alleen vanwege de rijkdom aan bloemen als daslook, gevlekte dovenetel en bosanemoon die hier in dichte tapijten de bosbodem bezetten, maar ook vanwege het dicht geweven patroon van vertellingen, dat aan bijna elke boom en steen hier een legende toedicht. 'Vroeger was het hier nog veel mooier' zeggen de lokale bewoners desgevraagd, maar zo is het meestal. Met wat er nu nog is, zullen we het moeten doen, en ook daarmee voel ik me een rijkelijk bedeed mens. Er kan weinig kapot met het zicht op die frissgroene heuvels met uitbottend groen op deze stralende voorjaarsdag. Vanuit het noorden komende, begint hier het Limburgse heuvel-land. Tot het station waar we uitstappen, Beek-Elsloo, zagen we onderweg slechts flauwe glooiingen, maar vlak achter de bebouwing van dit dorp komen de bergjes al om de hoek kijken.

En de legenden. Denkend aan Elsloo schreef Felix Rutten: 'Bij de slottuin van Stein rijdt een wagen met vurige rossen uit, bij Elsloo van de bergmuur in de stroom. Stil, stil, er slapen hier zoveel ge-

toekomt en Hij zond mij om Zijn dankbaarheid te tonen. Ik draag u op dit aan iedereen te vertellen', sprak de ruiter en verdween. Het zo onbeduidend lijkende Elsloo heeft nog een wapenfeit op zijn naam. In 881 kwamen de Noormannen er aan land en verwoestten Tongeren, Luik en Maas-tricht. Hun pleisterplek noemden ze Hasloo, hazelaarsplaats. Het Bunderbos binnenlopend, zien we ook vandaag nog de nodige hazelaarstruiken. De Noormannen hadden het hier tien jaar lang erg naar hun zin. Maar in 891 versloeg Keizer Arnulf hen en verdreef ze in allerlei richtingen. Een deel vluchtte zuidwaarts en vestigde zich in Zwitserland in wat ze het Hasleydal noemden, als herinnering aan hun geliefde Elsloo. Volgens sommige Zwitsers lijken de Hasleydalers ook vandaag nog een beetje op Noormannen. Zij brachten via Elsloo en het Hasleydal de sage Wilhelm Tell naar Zwitserland.

GEPARFUMEERD

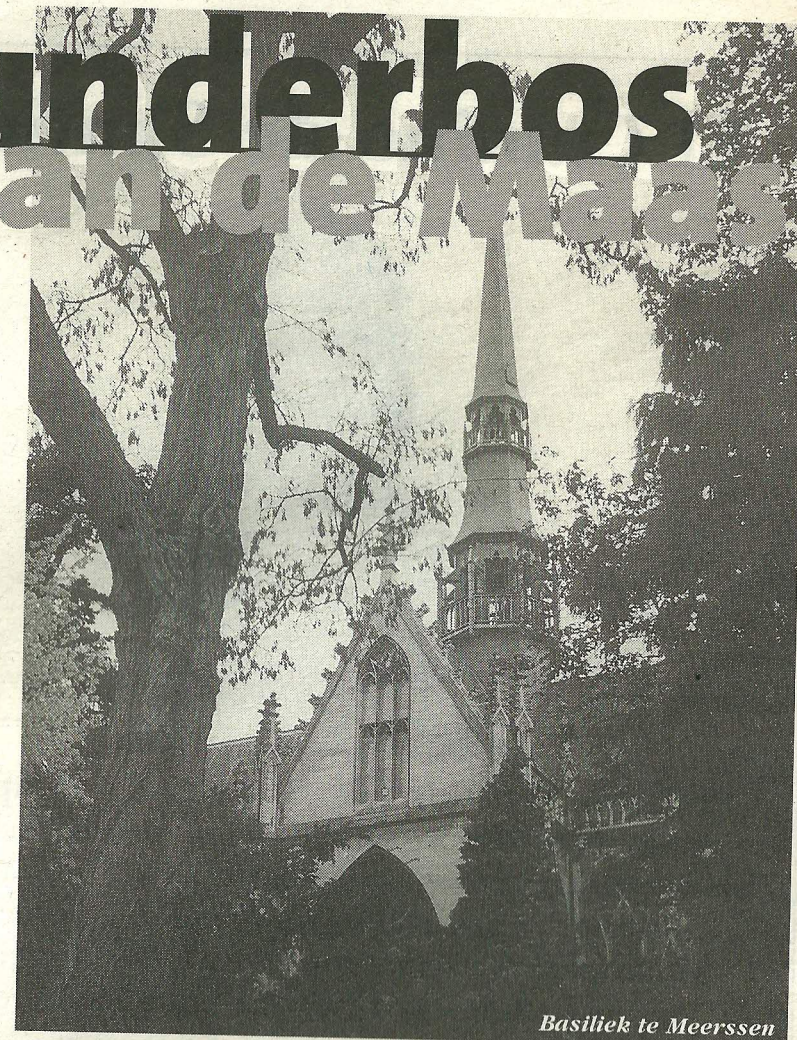
De enige heldendaad die wij in Elsloo verrichten, is het kopen van een fotorolletje. 'Een fraaie wandeling hè, maar het bos is maar zo smal', zegt de man in de

tachtig meter en meer, en om de zoveel minuten raast een trein langs. Dan weer boven, dan weer beneden. Ik houd van het geluid van zo'n onweerstaanbaar groot vervoermiddel, dat zich met een kracht als een natuurverschijnsel denderend door tunnels en bergwanden boort en dat herinnert aan verre reizen.

De NS hebben jaren geleden het toch al erg smalle Bunderbos exact in de lengte doorsneden, zodat je twee strepen of linten overhoudt, die tegen steile hellingen zijn geplakt.

Maar dit bos is meer. Je staat versteld van de variatie op deze kleine oppervlakte. Honderd procent loofbos in zeer vele schakeringen, en overal ritselen beekjes. Houten trappen leiden erop en eraf, en soms ondergronds in de vele hoeken en gaten die het bos telt. Diep beneden ons ligt blauwig de Maas te stralen.

Er hangt hier een sterke uigeur van de amethistkleurig bloeiende daslook die de bodem bedekt. Drie stappen hoger, en een melange van nectar uit andere bloemen bereikt je neusgaten. Speenkruid, bosanemoon en gele dovenetel tapisseren de bodem, we lopen door een parfumeerd land.

Basiliek te Meerssen

dubbel.

In de diepte maakt zich een beek los uit de heuvelwand. Daar raast de intercity naar Maastricht, en toch is dit een smalle reep paradijs. Boven die beek daar vliegen regelmatig de zeldzame, helblauwe ijsvogeltjes en schieten vreemde salamanders tussen de stenen. Je krijgt begrip voor de Limburgse trots om hun 'bronsgroen eikenhout'.

We dalen de diepte in en staan even later aan De Poort, een tunnel onder het spoor in het hart van het Bunderbos. Een voetpad loopt over een kade naast de snelle beek die door de tunnel

zou het aardig zijn, wat vossen of dassen tegen te komen die hier dagelijks lopen. Weelderig is dit land, en bergachtig ook: het hoogste punt in Geulle reikt even hoog als de Pietersberg. Dat het zo ontzettend steil heeft kunnen worden, danken wij aan de Maas, die vroeger heel wat woester was dan nu. Hij sleep met tomeloos natuurgeweld steile randen aan het Limburgse plateau.

De geschiedenis van de bodem is nog ouder. Lang geleden zette de zee een kleilaag af bovenop de reeds oudere krijtlaag. De klei maakte de bodem ondoorlatend. Daar bovenop kwamen metersdik-

Elsloo schreef Felix Rutten: 'Bij de slottuin van Stein rijdt een wagen met vurige rossen uit, bij Elsloo van de bergmuur in de stroom. Stil, stil, er slapen hier zoveel geheimzinnigheden... ' Waar heeft de man het over? In het Limburgs Sagenboek van Pierre Kemp vind ik de oorsprong: Er leefde een heer op Slot Stein die gold als een schrik voor zijn gelijken, maar een regelrechte plaag voor zijn onderhorigen. God strafte hem en hij moest voortaan 's nachts op een vurige wagen rond worden gereden lang alle plekken waar hij zijn euvelheden pleegde. In spooknachten kun je hem tegen de klok van een tegenkomen. Dan heeft hij zijn ronde gedaan en stort zich met de wagen van de berg bij Elsloo in de Maas. Even slaan blauwe vlammen en rook sissend uit de rivier, dan sluit het water zich weer boven de verdoemde. Elsloo kent ook positiever verhalen. Rond 1180 woonde hier Winandus van Elsloo, die met vele anderen als pelgrim naar het Heilig Land trok en daar, in Jeruzalem, de Paasmis bijwoonde. Nog op dezelfde dag van de mis trokken zijn metgezellen huiswaarts. Winandus vond dat dat geen pas gaf en besloot de volgende dag af te wachten. Toen hij vervolgens alleen door het open veld trok, haalde een ruiter hem in en vroeg hem waarom hij zonder gezelschap reisde. Winandus vertelde het. De ruiter bood hem een lift aan. ' Wij zullen uw metgezellen spoedig vooruit zijn'. Nog diezelfde dag, na een rit van enkele uren, kwamen ze aan in Meers bij Elsloo. ' Weet u waar u nu bent?', vroeg de ruiter. ' Maar al te goed,' antwoordde Winandus, ' hier woon ik. Hoe is dit mogelijk? 'U gaf uw Heer de eer die Hem

De enige heldendaad die wij in Elsloo verrichten, is het kopen van een fotorolletje. 'Een fraaie wandeling hè, maar het bos is maar zó smal', zegt de man in de fotozaak. 'Boven moet ge nauw het paadje volgen, daarnaast zit u zo in het veld. En beneden is het laarzenwerk, alles is nog modder.' We nemen zijn raad ter harte en blijven aan de Maaskant van het spoor, langs het paadje helemaal bovenaan de helling. Bovenaan gekomen willen we neerstrijken om picknickend van het uitzicht te genieten, maar overal vliegen insecten op zoek naar nectar. Waar nu heen? Met al die hoogteverschillen en paden alle kanten op ziet het er redelijk ingewikkeld uit. Een vriendelijk grijs 'menneke' op een fiets, kalm fietsend in 'zijn' Elsloo, houden we staande. Met trotse, tevreden gebaren wijst hij met zijn arm de windrichtingen aan. Wij moeten voorlopig zo dicht mogelijk het spoor aanhouden, anders komen we in het zomp. Dat doen we en we volgen een overwoekerde richel helemaal bovenaan, tot het hoofdpad wat beter begaanbaar wordt. In dit bos bestaan hoogteverschillen van

ge van nectar uit andere bloemen bereikt je neusgaten. Speenkruid, bosanemoon en gele dovenetel tapisseren de bodem, we lopen door een geparfumeerd landschap. Onderaan een trap staat het volgende gedicht te lezen:

*Ik loop in het zadel/van mijn gedachten
de bomen/met schuchter ritselen-
de kruinen/lonken me onver-
wacht aan/met vermoldende
ogen/vogels maken zich onzicht-
baar/in een of ander groen/flui-
ten onbereikbare hoogten
In de humusbedden staan padde-
stoelen/een vreemd wachten
vertraagd proef ik/het paars van
een te late bloem
opeens weet ik het zeker/mijn
weg gaat door een vertrouwde
bemel
(Jack Jacobs, Wandelen met de muze)*

Het paaltje is genummerd met (3), maar we gaan de route niet af, omdat die zich beperkt tot een deel van het bos en wij willen helemaal door naar Bunde, hemelsbreed niet ver, maar wandelend in Zuid-Limburg tel je de afstanden

niel onder het spoor in het hart van het Bunderbos. Een voetpad loopt over een kade naast de snelle beek die door de tunnel stroomt. Aan de ingang een tweede gedicht van Jack Jacobs:

*De aarde draait traag/haar bu-
muslucht van loof/schimmels en
molm.
Ik loop tegen de stroom in het
donker van de Duiker/ voel de
stille van de tijd/ mijn huiver
kristalliseert/om vallen en vlee-
muizen
De greep van de natuur wordt
hechter in mijn banden
Het blijf einde licht me toe/ en
glinsters in het water
De andere zijde geeft me
weer/dat zachte voelen van vrij-
heid*

GEZONDHEID

Aan het andere eind van de tunnel staan we in het zonlicht, drie beekjes stromen er samen om hun weg door de tunnel te vinden. We lopen weer hoger en hoger en ineens staan we aan de voet van een heuvel waarop koeien grazen. Dicht eromheen staan hoge populieren, hun kronen zien zwart van de kraaiennesten. Door de takken heen kun je de bochtige loop van de Maas gemakkelijk volgen. En we komen aan een boerderij, waar een boerenman rustig in de zon met een metalen emmer tussen zijn knieën het loof van zijn knollen haalt. Het zonlicht en de pollen doen ons niezen. 'Gezondheid en de honderdduizend', roept hij spontaan. 'Maar nog beter gezondheid, hè!' De huizen hebben carports en modern hekwerk, maar van binnen lijkt de vriendelijke bevolking niet veranderd. Langs de hoogstamboomgaard in de diepte, waar het holle weggetje naar boven loopt,

zee een kleilaag af bovenop de reeds oudere krijtlaag. De klei maakte de bodem ondoorlatend. Daar bovenop kwamen metersdikke lagen leem, zand en grind die de Maas afzette. Het bodemwater dringt niet door de klei heen, maar zoekt een uitweg in de vele bronnetjes in de helling die als heldere beekjes omlaag stromen. Dat hier nog steeds een bos van 160 hectare groeit, kan omdat de hellingen te steil waren om te bebouwen. Langzamerhand zijn verschillen ontstaan in vegetatie, doordat regenwater waardevolle bestanddelen van de bodem naar beneden uitspoelde. Hierdoor vind je boven een bos dat vooral bestaat uit bomen die gedijen op arme grond, zoals eik, lijsterbes en berk.

Het rijke bodemdeel onderaan de hellingen voorziet essen, hazelaar, esdoorn en haagbeuk van voedsel. Op de drassigste delen groeit de waterminnende zwarte els. De hellingen zitten ook vol gangen, want de das bouwt er zijn burchten. In de aangrenzende weilanden gaat hij 's nachts op voedsel uit, net als de vleeseters hermelijn, bunzing en wezel, die op zoek gaan naar muizen, veldratten en ander gedierte. Tachtig vogelsoorten zingen het uit in dit bos; bosuilen, wielewalen en goudvinken hippen rond.

AVERMANNETJES

Vroeger waren velen ervan overtuigd dat er ook bovennatuurlijke wezens leefden in het bunderbos. Betoverd was de 'pas' tussen Geulle en Bunde, waar de helling wat lager was en een smal pad liep tussen de hoge wanden. Een vermaning: 'Loop 's avonds nooit door de Pas. Ge kunt dan van heel diep een geklaag horen en gekerm. Misschien komt u dan

Kasteelhoeve op de Kruisberg bij Kasen

een droeve stoet, tegen die in sommige nachten optrekt van de Averput naar het Doodlager.' Na vele meldingen stelde men een onderzoek in, maar in archieven heeft men nooit iets terug kunnen vinden van een wandaad op die plek. De Averput is een oude waterput in het weiland bij Geulle. 's Nachts kon je er de vermannetjes in zien zitten, een soort aardmannetjes. Hier ter hoogte van het Armenbosch is het Bunderbos wat naargeestiger, en kun je je 's avonds een griezelige sfeer voorstellen. De avermannetjes woonden op de Blomberg. In de dorpen in de buurt klonken na het invallen van het duister vreemde stemmen die riepen: Ketelen! Ketelen! Ketelen lenen, schuren blank'. Als je ze neerzette, gingen de mannetjes (en vrouwtjes) ze gebruiken om hun eten in te koken en kreeg je ze 's ochtends blinkend geboend terug. Soms dansten ze in de maneschijn een keteldans, want ze hielden van muziek, en ook van kinderen, die ze soms meenamen. Ze zaten ook onder het slot in het vlakbij gelegen Stein. Daar molken ze stiekem het vee en stichtten onenigheid onder de bedienden. Ging dit over in vechten, dan stonden de mannetjes ze in de verte uit te lachen en verdwenen daarna snel in hun hollen.

Twee dronkaards uit Geulle die met de kermis te veel bier hadden gedronken in het Haolhuuske, wilden weleens gaan kijken wat er in de Blomberg huisde. Het was al middernacht toen ze erheen wankelden. Aan de voet van de berg gekomen, liep hun een klein katje langs de voeten dat hen zoals katten doen, langs de benen wilde strelen, maar een van de kerels schopte het weg en riep: Sodemieter op, rotbeest! Hij had het nog niet gezegd of er stonden niet tien of honderd, maar duizenden katten voor hen.

Heel de berg was bezet met katten en het kattenleger groeide verder aan. Het krioelde er en ze drongen steeds meer op rond de twee. Verlamd van schrik begonnen ze luidop spontaan het Evangelie van Johannes te bidden. Voor ze het uit hadden, was er geen kat meer te bekennen. Het Christendom luidde het einde in van de avermannetjes. Toen voor het eerst in Geulle het Angelus klonk, stortte de hele Blomberg van de voorkant in en sprong een beek tevoorschijn. Omdat ze het luiden van de klokken niet konden verdragen, vluchtten ze naar de Maasoever. Hoewel de veerman niemand zag, hoorde hij duidelijk stemmen die riepen: 'Vaar mij over! Vaar mij over!' En hij begon te varen. Eerst scheen de boot leeg, maar toen hij goed en wel vlot was, merkte hij ineens dat het bootje zo zwaar geladen was, dat hij dacht midden in de Maas te zullen zinken. Een leeg uitziende boot, maar het water kwam tot de rand, en aan de overkant hoorde hij een snel gedruis en de boot veerde terug. Pas de volgende dag vernam hij wat er met de Blomberg was gebeurd, en begreep hij wat hij overgeroeid had.

ZWARTE HEER

Vreemde kostgangers die wij hier op deze klaarlichte lentedag niet zien, maar de verhalen spreken voor zich, onderstreept door de kapelletjes, wegkruisen, oude stenen bakovens in het veld die je onderweg al wandelend tegenkomt, samen met andere landschapselementen die een sfeer scheppen van verhalen en fantasieën. Het laatste deel van onze tocht voert door het veld, maar dat is veel minder saai dan we dachten. Vele oude huizen hebben rijkbewerkte poorten, en de kasteelboerderijen met hun binnentuin en lelen daken zijn

vaak pronkstukken.

Veel Limburgers laten zich op deze doordeweekse dag niet zien en dat is jammer, want ook mensen blijken soms vreemder dan ze lijken, getuige dit verhaal uit Bunde: Een boerenvrouw moest bevallen, en de boer zond een knecht met paard en kar naar Meerssen om de vroedvrouw te halen. Maar halverwege wilde het paard niet verder. Hoe de knecht ook aanspoorde, niets hielp. Tenslotte sprong hij van de bok om het dier met de hand verder te leiden. Ineens kwam er een vlugge, zwarte heer aan die hem vertelde dat de vroedvrouw voor vijf uur niet nodig zou zijn. 'Keer om, het is nog te vroeg.' De knecht deed dat en ging er pas tegen vijven weer op uit. De vrouw van de baas beviel precies op het toegezegde tijdstip.

Het zuidelijkste deel van het Bunderbos lijkt minder wild, heeft bredere paden en ziet er ook meer 'platgelopen' uit dan de rest. Niet zo gek, want dit deel ligt vlak tegen Bunde-Meerssen aan, dat aan elkaar is vastgegroeid. Ongemeen fraai blijft het ook hier, al is het alleen maar omdat de natuur hier zeker een, twee weken verder is dan in de rest van Nederland en in april is dat goed te merken. En hier en daar zijn nog ouderwetse hoogstamboomgaarden over, in bloei zijn die net zo mooi als een bos.

Via de Kluisberg, paarse of groene paaltjes volgend, lopen we op een landelijke manier naar Meerssen; de paaltjes beginnen gelijk onderaan het Bunderbos, als je bij de eerste verharde weg even linksaf slaat. In de verte zien we, een heel eind beneden ons, Maastricht liggen, maar zo ver komen we niet vandaag. Kuiten, enkels en voetpezen van deze laaglanders beginnen na een middag heuvels al flink gevoelig te worden.

INFORMATIE

Het Bunderbos is vrij toegankelijk. Staatsbosbeheer heeft een folder uitgegeven met informatie over onder andere planten en dieren. Er zijn vijf paaltjesroutes in uitgezet. In het noordelijk deel bij Beek-Elsloo: een gele (5km) en rode (2,5 km) route, in het zuidelijke Bunderbos een gele (5,5 km), een blauwe (3 km) en een groene (5km). Met onze wandelkaart en lopend van noord naar zuid overlappen wij in één middag alle vijf de routes. Het voordeel van de paaltjesroutes is dat ze een aantrekkelijke afwisseling bieden van bos en landbouwgebied, onze wandeling voerde voornamelijk door het bos zelf. Niet dat je daar veel tekort komt.

Het hele bos doorwandelen, zoals wij deden, is inspannend maar loont de moeite. Wij bleven grotendeels oostelijk van het spoor en hoefden dus weinig steile klimmen te maken. Als je afdaalt naar Geulle, Bunde en het Maasdal wordt het zwaarder, maar omdat het Bunderbos vrij klein is, is het voor iedereen met een redelijke conditie gemakkelijk in een dag te doen.

Na een regenperiode: volg onze 'hoog en droog' route!

Beste leidraad is de topografische kaart die wij gebruikten met de naam: Heuvelland Zuid-Limburg, uitgave Gewest Maastricht en Mergelland, kaart 1, f 6,95, onder meer verkrijgbaar bij de VVV's van Beek en Meerssen. Wij liepen in ongeveer vijf uur van noord naar zuid in een rustig, maar gestaag tempo. Wil je veel rusten, terrassen pakken etcetera, trek er dan minimaal een dag voor uit.

OPENBAAR VERVOER

Wij liepen aan het eind van de middag terug naar Bunde, want als je in Meerssen de trein pakt, rijdt die over Maastricht. Met overstappen doe je er dan langer over dan het halve uurtje lopen, langs de Straatweg, onder het viaduct door, tussen Meerssen en Bunde NS. Daar kun je eenvoudig op de stoptrein naar Sittard stappen, van waaruit intercity's vertrekken. Er rijden twee keer per uur stoptreinen tussen Bunde en Beek-Elsloo, meestal rond tien over heel en tien over half. Bel voor meer informatie, tel. 0900-9292 (75 ct. p.m.).

ADRESSEN EN TELEFOONNUMMERS:

- VVV Meerssen: 043-3642546
- Camping De Boskant, Brommelen 60, Geulle, tel 043-3641237
- Camping Aan Geul en Bos, Houthemerweg 90, Meerssen, 043-3642085
- Jeugdherberg: De Dousberg, Dousbergweg 4, Maastricht, 043-3466777
- Musea: Heemkundemuseum, St. Martinusstraat 12, Beek, 041-4378869
- Natuurhistorisch en Heemkundemuseum, Markt 27a, Meerssen, 043-3047677

DOORLOPERS

pick. De Avelput is een oude waterput in het weiland bij Geulle. 's Nachts kon je er de vermannetjes in zien zitten, een soort aardmannetjes. Hier ter hoogte van het Armenbosch is het Bunderbos wat naargeestiger, en kun je je 's avonds een griezelige sfeer voorstellen. De avermannetjes woonden op de Blomberg. In de dorpen in de buurt klonken na het invallen van het duister vreemde stemmen die riepen: Ketelen! Ketelen! Ketelen lenen, schuren blank'. Als je ze neerzette, gingen de mannetjes (en vrouwetjes) ze gebruiken om hun eten in te koken en kreeg je ze 's ochtends blinkend geboend terug. Soms dansten ze in de maneschijn een keteldans, want ze hielden van muziek, en ook van kinderen, die ze soms meenamen. Ze zaten ook onder het slot in het vlakbij gelegen Stein. Daar molken ze stiekem het vee en stichtten onenigheid onder de bedienden. Ging dit over in vechten, dan stonden de mannetjes ze in de verte uit te lachen en verdwenen daarna snel in hun hollen.

Twee dronkaards uit Geulle die met de kermis te veel bier hadden gedronken in het Haolhuuske, wilden weleens gaan kijken wat er in de Blomberg huisde. Het was al middernacht toen ze erheen wankelden. Aan de voet van de berg gekomen, liep hun een klein katje langs de voeten dat hen zoals katten doen, langs de benen wilde strelen, maar een van de kerels schopte het weg en riep: Sodemieter op, rotbeest! Hij had het nog niet gezegd of er stonden niet tien of honderd, maar duizenden katten voor hen.

Voor ze het uit hadden, was er geen kat meer te bekennen. Het Christendom luidde het einde in van de avermannetjes. Toen voor het eerst in Geulle het Angelus klonk, stortte de hele Blomberg van de voorkant in en sprong een beek tevoorschijn. Omdat ze het luiden van de klokken niet konden verdragen, vluchtten ze naar de Maasoever. Hoewel de veerman niemand zag, hoorde hij duidelijk stemmen die riepen: 'Vaar mij over! Vaar mij over!' En hij begon te varen. Eerst scheen de boot leeg, maar toen hij goed en wel vlot was, merkte hij ineens dat het bootje zo zwaar geladen was, dat hij dacht midden in de Maas te zullen zinken. Een leeg uitzijnde boot, maar het water kwam tot de rand, en aan de overkant hoorde hij een snel gedruis en de boot veerde terug. Pas de volgende dag vernam hij wat er met de Blomberg was gebeurd, en begreep hij wat hij overgerooid had.

ZWARTE HEER

Vreemde kostgangers die wij hier op deze klaarlichte lentedag niet zien, maar de verhalen spreken voor zich, onderstreept door de kapelletjes, wegkruisen, oude stenen bakovens in het veld die je onderweg al wandelend tegenkomt, samen met andere landschapselementen die een sfeer scheppen van verhalen en fantasieën. Het laatste deel van onze tocht voert door het veld, maar dat is veel minder saai dan we dachten. Vele oude huizen hebben rijkbewerkte poorten, en de kasteelboerderijen met hun binnenplaatsen en leien daken zijn

Bunde. Een boerenvrouw moest bevallen, en de boer zond een knecht met paard en kar naar Meerssen om de vroedvrouw te halen. Maar halverwege wilde het paard niet verder. Hoe de knecht ook aanspoorde, niets hielp. Tenslotte sprong hij van de bok om het dier met de hand verder te leiden. Ineens kwam er een vlugge, zwarte heer aan die hem vertelde dat de vroedvrouw voor vijf uur niet nodig zou zijn. 'Keer om, het is nog te vroeg.' De knecht deed dat en ging er pas tegen vijven weer op uit. De vrouw van de baas beviel precies op het toegezegde tijdstip.

Het zuidelijkste deel van het Bunderbos lijkt minder wild, heeft bredere paden en ziet er ook meer 'platgelopen' uit dan de rest. Niet zo gek, want dit deel ligt vlak tegen Bunde-Meerssen aan, dat aan elkaar is vastgegroeid. Ongemeen fraai blijft het ook hier, al is het alleen maar omdat de natuur hier zeker een, twee weken verder is dan in de rest van Nederland en in april is dat goed te merken. En hier en daar zijn nog ouderwetse hoogstamboomgaarden over, in bloei zijn die net zo mooi als een bos. Via de Kluisberg, paarse of groene paaltjes volgend, lopen we op een landelijke manier naar Meerssen; de paaltjes beginnen gelijk onderaan het Bunderbos, als je bij de eerste verharde weg even linksaf slaat. In de verte zien we, een heel eind beneden ons, Maastricht liggen, maar zo ver komen we niet vandaag. Kuiten, enkels en voetpezen van deze laaglanders beginnen na een middag heuvels al flink gevoelig te worden.

Zijn vijf paaltjesroutes in uitgezet. In het noordelijk deel bij Beek-Elsloo: een gele (5km) en rode (2,5 km) route, in het zuidelijke Bunderbos een gele (5,5 km), een blauwe (3 km) en een groene (5km). Met onze wandelkaart en lopend van noord naar zuid overlappen wij in één middag alle vijf de routes. Het voordeel van de paaltjesroutes is dat ze een aantrekkelijke afwisseling bieden van bos en landbouwgebied, onze wandeling voerde voornamelijk door het bos zelf. Niet dat je daar veel tekort komt. Het hele bos doorwandelen, zoals wij deden, is inspannend maar loont de moeite. Wij bleven grotendeels oostelijk van het spoor en hoefden dus weinig steile klimmen te maken. Als je afdaalt naar Geulle, Bunde en het Maasdal wordt het zwaarder, maar omdat het Bunderbos vrij klein is, is het voor iedereen met een redelijke conditie gemakkelijk in een dag te doen. Na een regenperiode: volg onze 'hoog en droog' route!

Beste leidraad is de topografische kaart die wij gebruikten met de naam: Heuvelland Zuid-Limburg, uitgave Gewest Maastricht en Mergelland, kaart 1, f 6,95, onder meer verkrijgbaar bij de VVV's van Beek en Meerssen. Wij liepen in ongeveer vijf uur van noord naar zuid in een rustig, maar gestaag tempo. Wil je veel rusten, terrassen pakken etcetera, trek er dan minimaal een dag voor uit.

OPENBAAR VERVOER

Wij liepen aan het eind van de middag terug naar Bunde, want als je in Meerssen de trein pakt, rijdt die over Maastricht. Met overstappen doe je er dan langer over dan het halve uurtje lopen, langs de Straatweg, onder het viaduct door, tussen Meerssen en Bunde NS. Daar kun je eenvoudig op de stoptrein naar Sittard stappen, van waaruit intercity's vertrekken. Er rijden twee keer per uur stoptreinen tussen Bunde en Beek-Elsloo, meestal rond tien over heel en tien over half. Bel voor meer informatie, tel. 0900-9292 (75 ct. p.m.).

ADRESSEN EN TELEFOONNUMMERS:

- VVV Meerssen: 043-3642546
- Camping De Boskant, Brommelen 60, Geulle, tel 043-3641237
- Camping Aan Geul en Bos, Houthemerweg 90, Meerssen, 043-3642085
- Jeugdherberg: De Dousberg, Dousbergweg 4, Maastricht, 043-3466777
- Musea: Heemkundemuseum, St. Martinusstraat 12, Beek, 041-4378869
- Natuurhistorisch en Heemkundemuseum, Markt 27a, Meerssen, 043-3047677

DOORLOPERS

VAKANTIES

WANDELMAATJES

LAT organiseert: 2 lange afst. Longeman, 34 jaar, zoekt

'DOORLOPERS' kunnen schriftelijk (per post of per fax) worden opgegeven. De tarieven zijn voor particulieren incl. BTW (f 15,- per regel) en voor ondernemers excl. 17,5% BTW (f 12,77 per regel). De tarieven gelden voor alle rubrieken, BEHALVE VOOR DE RUBRIEK 'WANDELMAATJES' (GRATIS - uitsluitend oproepen wandelvrienden). Baudienre à f 5,00 per stuk